

Midlertidige stillinger – et springbrett til permanente stillinger?

Lars Skage Engebretsen, Kjell G. Salvanes,
og Jon Fredrik Vassengen*

Midlertidige stillinger utgjør en liten, men viktig del av arbeidslivet i Norge. Omkring ti prosent av arbeidsstyrken er til enhver tid i midlertidige stillinger. Vi bruker norske AKU data fra midten av 1990-tallet til midten av 2000-tallet og finner at midlertidige stillinger fungerer som et springbrett til faste stillinger. Særlig blant unge og lavutdannede er denne effekten sterk. Siden andelen av midlertidige stillinger er relativt lav i Norge sammenlignet med mange andre europeiske land og det er selvsagt uklart om vi kan generalisere disse resultatene til en situasjon med mye høyere andel med midlertidige stillinger. Imidlertid kan vi si at slik det er i Norge i dag fungerer denne delen av arbeidsmarkedet som en viktig del av et fleksibelt arbeidsmarked.

Innledning

Midlertidig sysselsetting utgjør en liten, men viktig del av det norske arbeidsmarkedet. I Norge blir midlertidige stillinger ofte sett på som mindre bra enn permanente stillinger og er derfor sterkt regulert. I mange sammenhenger vil imidlertid midlertidige stillinger fungere som en inngangsport til arbeidsmarkedet, hvor det kan opparbeides humankapital som kan øke mulighetene for en permanent stilling.

Midlertidig sysselsetting anses ofte å være et viktig bidrag til fleksibilitet i arbeidsmarkedet. Denne fleksibiliteten finnes det ulike syn på. Fra arbeidsgivers side vil midlertidig sysselsatte kunne fungere som en buffer mot usikkerhet i etterspørselen etter varer og tjenester og gjøre bedriftene bedre i stand til å tilpasse seg konjunkturelle endringer. Fra arbeidstakers side kan midlertidige stillinger tenkes å gjøre det enklere for utsatte grupper som ungdommer og langtidsledige, som gjerne blir ekskludert fra et sterkt regulert arbeidsmarked, å komme inn på arbeidsmarkedet. På den annen side kan økt bruk av midlertidige stillinger

gi lavere jobbsikkerhet gitt at man er i jobb. Et sentralt spørsmål er dermed om den økte fleksibiliteten midlertidige ansettelser fører med seg, tilfører arbeidsmarkedet den ønskede humankapitalakkumulasjonen, eller om fleksibiliteten utnyttes av bedriftene slik at det ikke er noen forskjell mellom midlertidig sysselsatte og arbeidsledige med tanke på sannsynligheten for å oppnå en permanent stilling. I denne artikkelen tar vi utgangspunkt i denne problemstillingen, og ser på om midlertidige stillinger fungerer som et springbrett til mer permanente stillinger. Springbretteffekten defineres som den økte sannsynligheten en person har for å få en permanent stilling gitt at vedkommende i utgangspunktet er midlertidig ansatt i stedet for arbeidsledig.

Tidligere studier

Flere studier (Holmlund og Storrie, 2002; Hagen, 2003; Zijl et al., 2004; Picchio, 2009) viser at det er større sannsynlighet for å få en permanent stilling dersom man tar en midlertidig stilling i stedet for å være arbeidsledig, altså at midlertidige stillinger fungerer som et springbrett til permanente stillinger.

I Norge er det, oss bekjent, ikke tidligere blitt gjort empiriske undersøkelser knyttet til midlertidige stillinger og springbretteffekter. Brinch (2000), Nordling (2000) og Rønningen (2008) ser på strømmer mellom ulike arbeidsmarkedstilstander. Det som skiller vår analyse fra de ovennevnte studiene er at vi undersøker overganger i arbeidsmarkedet med hensyn til kontraktstype, altså hvordan strømningene mellom ulike arbeidsmarkedstilstander varierer med hensyn til om den sysselsatte har en midlertidig eller en permanent arbeidskontrakt. Ved å estimere strømmene mellom midlertidig og permanent kontrakt relativt til strømmene mellom arbeidsledighet og permanent kontrakt kan vi undersøke om midlertidige kontrakter fungerer som et springbrett til en permanent kontrakt.

Lars Skage Engebretsen (lars-skage.engebretsen@riksrevisjonen.no)

Kjell G. Salvanes er professor ved Institutt for samfunnsøkonomi, Norges Handelshøyskole (kjell.salvanes@nhh.no)

Jon Fredrik Vassenge (jv@argentum.no)

* Vi takker for kommentarer fra deltakere ved en presentasjon ved NHH, og redaktør Torbjørn Hægeland for svært nyttige kommentarer i sluttfasen. Dette arbeidet er basert på en masterutredning ved Institutt for samfunnsøkonomi ved NHH med Salvanes som veileder, som ble kåret til beste utredning i samfunnsøkonomi ved NHH i 2009. Engebretsen og Vassengen var studenter ved Institutt for samfunnsøkonomi ved NHH da artikkelen ble skrevet. Engebretsen jobber nå i Riksrevisjonen, og Vassengen i Argentum. Salvanes er professor ved Institutt for samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole. Utredningen er tilgjengelig på http://brage.bibsys.no/nhh/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_23681/1/Engebretsen%20og%20Vassengen%202009.pdf

Datagrunnlag

Dataene som legges til grunn for den økonometriske analysen er hentet fra Statistisk Sentralbyrås Arbeidskraftundersøkelse (AKU) for årene 1996 til 2005¹. Undersøkelsen baserer seg på standardiserte intervjuer og hvert individ er med i åtte kvartaler. Dette gjør oss i stand til å undersøke overgangene mellom ulike arbeidsmarkedstilstander i inntil to år. Utvalget samlet sett består av i alt 610 823 observasjoner, av disse er det om lag 372 000 observasjoner som har en permanent stilling og om lag 38 000 med en midlertidig stilling. Dette betyr at 91 prosent av det totale antallet observasjoner av sysselsatte er permanent sysselsatte og 9 prosent er midlertidig sysselsatte. Vi har 14 300 observasjoner av de som er arbeidsledige, eller 3,4 prosent av arbeidsstyrken.

Strømningsrater – retning og størrelse

Som et bakteppe for den videre diskusjonen, ser vi først nærmere på strømmingene mellom de ulike arbeidsmarkedstilstandene. I vårt datasett finnes det fire ulike arbeidsmarkedstilstander: permanent ansatt, midlertidig ansatt, arbeidsledig og utenfor arbeidsstyrken. Et individ kan bevege seg mellom ulike tilstander og kontrakter i løpet av de åtte kvartalene individet er med i undersøkelsen. Vi kalkulerer nettostrømninger mellom tilstandene for hvert kvartal. Tabell 1 viser gjennomsnittet av strømningsratene fra et kvartal til det neste mellom de nevnte tilstandene for perioden 1. kvartal 1996 til 4. kvartal 2005.

Hele 95,8 prosent av de som er permanent ansatt i et gitt kvartal, er fortsatt permanent ansatt ett kvartal senere. Midlertidig ansatt er en mindre stabil tilstand enn permanent ansatt. Kun 56 prosent av de som er midlertidig ansatt et kvartal, er fortsatt midlertidig ansatt ett kvartal senere. Den største andelen av de midlertidig ansatte som endrer arbeidsmarkedsstatus blir permanent ansatt, noe vi ser ved at hele 26 prosent av de midlertidig ansatte er permanent ansatt ett kvartal senere.

Ser vi på de som i utgangspunktet er arbeidsledige, ser vi at dette er en enda mindre stabil tilstand enn det å være permanent eller midlertidig ansatt. Hele 69,2 prosent av de som er arbeidsledige i et kvartal, er ikke arbeidsledige det neste kvartalet. Dette reflekterer at de fleste arbeidsledige i Norge er korttidsledige. Vi ser at andelen av de arbeidsledige som strømmer til en posisjon på arbeidsmarkedet, er relativt likt fordelt mellom permanente og midlertidige stillinger, der 18,7 prosent går til en permanent stilling mens 20,2 prosent går til en midlertidig stilling ett kvartal senere. Men det er verdt å merke seg at siden permanente stillinger utgjør majoriteten av ansettelsesforholdene i det norske arbeidsmarkedet, så går de arbeidsledige til midlertidige stillinger i uforholdsmessig stor grad.

Tabell 1. Aggregerte strømningsrater mellom to påfølgende kvartaler^{1,2}

t/t+1	Permanent jobb _{t+1}	Midlertidig jobb _{t+1}	Arbeidsledig _{t+1}	Endret tilstand
Permanent jobb _t	0,958	0,012	0,007	0,042
Midlertidig jobb _t	0,260	0,560	0,043	0,442
Arbeidsledig _t	0,187	0,202	0,310	0,692

¹ Gjennomsnitt for perioden 1996(1) – 2005(4).

² Kategoriene "utenfor arbeidsstyrken" og "vet ikke" er utelatt av hensyn til fremstillingen

Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

Tabell 2. Aggregerte strømningsrater etter fire kvartaler^{1,2}

t/t+4	Permanent jobb _{t+4}	Midlertidig jobb _{t+4}	Arbeidsledig _{t+4}	Endret tilstand
Permanent jobb _t	0,910	0,024	0,011	0,090
Midlertidig jobb _t	0,479	0,303	0,046	0,697
Arbeidsledig _t	0,369	0,172	0,166	0,834

¹ Gjennomsnitt for perioden 1996(1) – 2005(4).

² Kategoriene "utenfor arbeidsstyrken" og "vet ikke" er utelatt av hensyn til fremstillingen

Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

Utvider vi med å se på strømningsratene over fire kvartaler, rapportert i tabell 2, finner vi at hele 91 prosent av de med permanent stilling fremdeles er i denne stillingen etter ett år. For de som i utgangspunktet var midlertidig ansatte ser vi at utstrømningsraten nå er enda høyere. Kun rundt 30 prosent av de midlertidig ansatte, er fortsatt midlertidig ansatt ett år senere. Dette er 26 prosentpoeng lavere enn andelen etter ett kvartal. Hovedårsaken til denne endringen, er at andelen som går fra en midlertidig til en permanent stilling øker med 22 prosentpoeng, når vi legger et ettårig perspektiv til grunn. For de arbeidsledige finner vi også store endringer. Hele 83,4 prosent av de som var arbeidsledige, er ikke arbeidsledige ett år senere. Også her ser vi at hovedårsaken til dette, er at mange av dem har gått til en permanent stilling.

Merk at tabellene også avdekker et annet interessant mønster, nemlig at en høyere andel av de som er midlertidig ansatte enn de som er arbeidsledige har en permanent posisjon både ett og fire kvartaler senere. Differansen er på i overkant av syv prosentpoeng etter ett kvartal og 11 prosentpoeng etter ett år. Resultatene indikerer således at det er en høyere sannsynlighet for å få en permanent kontrakt blant de som tidligere var midlertidig ansatt enn blant de som var arbeidsledige, og dermed at midlertidige stillinger fungerer som et springbrett til permanente stillinger.

Økonometrisk analyse

I den økonometriske analysen benytter vi et modifisert utvalg av det opprinnelige AKU-panelet for å kunne rendyrke springbretteffekten. Vi beholder alle individer som enten har vært sysselsatt (permanent eller midlertidig) eller arbeidsledige i alle de åtte periodene som de er med i undersøkelsen. Siden individet da kun kan ta tre tilstander, gjør dette oss i stand til å skille ut effekten av å være arbeidsledig relativt til midlertidig

¹ Data i anonymisert form er stilt til disposisjon gjennom Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

ansatt i tidligere perioder og se om det er forskjeller mellom strømmingene til en permanent stilling fra de to ulike tilstandene. I tillegg fjerner vi de individene som ikke har komplette serier, det vil si de individene som mangler en eller flere observasjoner i løpet av de åtte periodene. Denne transformasjonen gjør at vi ender opp med et balansert panel med 37 200 individer observert over åtte påfølgende kvartaler i perioden mellom 1. kvartal 1996 og 4. kvartal 2005.

Vi har inkludert forklaringsvariabler som beskriver ulike personkjenntegn i den økonometriske modellen. Vi skiller mellom tidskonstante og tidsvarierende forklaringsvariable hvor kjønn inngår i den førstnevnte kategorien og alder, utdanning og sivilstatus i den sistnevnte. I tillegg inkluderes kvartalsdummyer for å kontrollere for eventuelle sesongsvingninger og årsdummyer for alle årene for å kontrollere for eventuelle årspesifikke og sesongspesifikke sjokk som påvirker sannsynligheten for en permanent stilling.

Modellen som estimeres har følgende spesifikasjon:

$$[1] \quad y_{i,t} = y_{i,t-1}\rho_1 + y_{2i,t-1}\rho_2 + \mathbf{x}'_{i,t}\beta + a_i + u_{i,t},$$

($i = 1, \dots, N; t = 1, 2, \dots, 8$)

hvor $y_{i,t}$ er en indikatorvariabel som er lik 1 hvis individet i i periode t er i en permanent stilling og 0 ellers. Dynamikken i modellen blir tatt hensyn til ved å inkludere indikatorvariablene for permanent kontrakt, $y_{i,t}$, og arbeidsledighet, $y_{2i,t}$ i forrige periode. Siden det kun er tre mulige tilstander i utvalget gjør dette oss i stand til å rapportere resultatene relativt til individer med midlertidige kontrakter. $\mathbf{x}'_{i,t}$ betegner de observerbare kjennetegnene ved individene, a_i angir de tidskonstante uobserverbare forskjellene mellom individene og $u_{i,t}$ er et standard feilledd som også varierer over tid.

I modellen vil det individuelle konstantleddet a_i fange opp sannsynligheten for at en person med en midlertidig stilling blir fast ansatt i neste periode, mens ρ_1 og ρ_2 indikerer relative sannsynligheter for å oppnå permanent stilling for permanent ansatte og arbeidsledige i forhold til midlertidig ansatte. Koeffisienten av interesse er i all hovedsak ρ_2 , som beskriver forskjellen i sannsynlighet for å oppnå en permanent kontrakt mellom en som var arbeidsledig og en som var midlertidig ansatt ett kvartal tidligere. Hvis hypotesen om at det er springbretteffekter i det norske arbeidsmarkedet er korrekt, skal denne koeffisienten ha et negativt fortegn.

Empiriske resultater

Tabell 3 viser resultatene fra estimeringen av den lineære sannsynlighetsmodellen. Denne viser at hvis et individ har en midlertidig stilling i dag i stedet for å være arbeidsledig øker dette sannsynligheten for en permanent stilling med i overkant av tre prosentpoeng etter ett kvartal. Dette er en betydelig springbretteffekt sett i forhold til tidsperioden på ett kvartal.

Tabell 3. Sannsynligheten for permanent stilling mellom to påfølgende kvartaler¹

	Koeff.	St.av.
Permanent jobb _{t+1}	0,673***	0,004
Arbeidsledig _{t+1}	-0,031***	0,010
Konstantledd (Midlertidig _{t-1})	0,248***	0,007
Observasjoner	260 400	

¹ Det er benyttet robuste standardavvik (White) i modellene. Av forklaringsvariabler som beskriver personkjenntegn er alder, kjønn, sivilstatus og utdanning inkludert. Års- og kvartalsdummyer er inkludert for å kontrollere for sesongsvingninger og eventuelle sjokk. Disse er utelatt fra tabellen for å forenkle fremstillingen. ***1% signifikansnivå, **5% signifikansnivå, *10% signifikansnivå
Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

Tabell 4. Sannsynligheten for permanent stilling mellom to påfølgende kvartaler etter personlige variabler. Prosentpoeng

	Modell 1 $\hat{p}_{A,t-1} - \hat{p}_{M,t-1}$	Modell 2 $\hat{p}_{A,t-1} - \hat{p}_{M,t-1}$	Modell 3 $\hat{p}_{A,t-1} - \hat{p}_{M,t-1}$
Utdanning			
Lav utdanning	-0,077	---	---
Middels utdanning	-0,026	---	---
Høy utdanning	-0,005	---	---
Kjønn			
Menn	---	0,051	---
Kvinner	---	-0,004	---
Alder			
Under 30 år	---	---	0,005
Over 30 år	---	---	-0,057
Observasjoner	260400	260400	260400
Pseudo R ²	0,538	0,538	0,538

¹ Springbretteffekten kalkuleres ved å finne differansen alt annet like av sannsynligheten for permanent stilling for de ulike gruppene gitt midlertidig stilling i stedet for arbeidsledighet. Års- og kvartalsdummyer er inkludert i modellene, men utelatt fra tabellen for å forenkle fremstillingen.

Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

Det er naturlig å tenke seg at individers arbeidsmarkedstilstand i et kvartal vil være avhengig av personvariabler som utdanningsnivå, kjønn og alder og at dette vil påvirke sannsynligheten for en permanent stilling i neste periode. For å ta høyde for dette inkluderes derfor et interaksjonsledd mellom disse og arbeidsmarkedstilstand i forrige periode. Resultatene er presentert i tabell 4. Modell 1 viser springbretteffektene etter utdanningsnivå. Vi har gruppert utvalget i tre kategorier etter høyeste formelle utdanning, høyskole- eller universitetsutdanning (høy), videregående utdanning (middels) og ungdomskole (lav). Modell 2 ser på forskjeller mellom kvinner og menn, mens modell 3 ser på forskjeller etter alder.

Modell 1 avdekker at individer med ungdomskole som høyeste utdanningsnivå har en høyere springbretteffekt enn de med videregående skole som høyeste utdanningsnivå. For de med høyskole- og universitetsutdanning er springbretteffekten derimot lavere. Dette indikerer at individer med høy utdanning, som har høy observerbar kunnskap, i mindre grad har behov for midlertidige stillinger for å oppnå permanent ansettelse enn de med lav og middels høy utdanning. Det kan derfor synes som at desto lavere utdanningsnivå

individet har, desto større er nytten av midlertidige stillinger for å oppnå en permanent stilling.

Modell 2 viser at menn har om lag fem prosentpoeng høyere sannsynlighet for å oppnå en permanent stilling gitt at de ett kvartal tidligere var i en midlertidig stilling i stedet for å være arbeidsledige. For kvinner finner vi ikke denne effekten.

I modell 3 ser vi at individer over 30 år har langt større sannsynlighet for å oppnå en permanent stilling, dersom de har en midlertidig stilling enn om de er ledige. Springbretteffekten er her på i underkant av seks prosentpoeng, og det allerede etter ett kvartal. For de under 30 år finner vi at effekten er motsatt. Resultatene kan indikere at noe eldre individer i større grad er avhengig av midlertidige stillinger for å oppnå permanente stillinger. For de yngre arbeidstakerne er det motsatt. Dette kan henge sammen med at yngre personer gjerne er mer aktive i jobbsøkerprosessen også når de har status som arbeidsledige, mens eldre i større grad trenger midlertidige stillinger for å få permanent arbeid.² Det kan selvsagt også være slik at yngre går litt mer inn og ut av utdanning.

Tidsdynamikk

Sett i lys av humankapitalteori vil det være naturlig å tenke seg at individet akkumulerer humankapital i en midlertidig stilling etter hvert som tiden går. Det er naturlig å tenke seg at den fordelten et individ opparbeider seg ved å være midlertidig ansatt i stedet for arbeidsledig også øker over tid. I lys av en slik tankegang vil ett kvartals horisont trolig være en for kort periode til å akkumulere tilstrekkelig humankapital for å oppnå en betydelig fordel i forhold til arbeidsledige. Siden den norske arbeidsledighetsperioden for majoriteten av de arbeidsledige er under ett kvartal er det også en fare for å underestimere springbretteffektene hvis vi kun ser på ett kvartal³. I tabell 3 har vi rapportert sannsynlighetene for en permanent stilling etter ett, to og fire kvartaler.

Ved å utvide tidsdimensjonen øker sannsynligheten for en permanent stilling betraktelig både for de som var arbeidsledige og midlertidige ansatt i tidligere perioder. Dette er som forventet. Samtidig finner vi at sannsynligheten for å oppnå en permanent stilling øker relativt mer for de med midlertidige stillinger enn for de som er arbeidsledige. Springbretteffekten, altså den relative sannsynligheten for å oppnå en permanent stilling gitt at man er midlertidig ansatt i stedet for arbeidsledig, er på 4,2 prosentpoeng etter fire kvartaler.⁴ Den største

² En forklaring på dette kan være at mange av de unge også er nyutdannede og dermed oppgir at de er arbeidsledig før de skaffer seg en permanent stilling for første gang.

³ Når en stor andel av arbeidsledigheten er kortvarig er det en viss fare for å overestimere sannsynligheten for å gå fra arbeidsledighet til en permanent stilling relativt til sannsynligheten av å gå fra en midlertidig til en permanent stilling. Dette vil redusere springbretteffektene av midlertidige stillinger.

⁴ Vi finner samme springbretteffekt også etter syv kvartaler.

Tabell 5. Springbretteffekter over tid¹

	Ett kvartal Koeff.	To kvartaler Koeff.	Fire kvartaler Koeff.
Permanent jobb	0,682***	0,510***	0,345***
Arbeidsledig	-0,029***	-0,042***	-0,042***
Midlertidig	0,306***	0,472***	0,633***
Observasjoner	260 400	223 200	148 800

¹ Det er benyttet robuste standardavvik (White) i modellene. Års- og kvartalsdummys er inkludert i modellene, men utelatt fra tabellen for å forenkle fremstillingen. ***1% signifikansnivå, **5% signifikansnivå, *10% signifikansnivå.

Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

Tabell 6. Springbretteffekter over tid. Prosentpoeng¹

	Ett kvartal $\hat{p}_{A,t-1} - \hat{p}_{M,t-1}$	To kvartaler $\hat{p}_{A,t-2} - \hat{p}_{M,t-2}$	Fire kvartaler $\hat{p}_{A,t-4} - \hat{p}_{M,t-4}$
Utdanning			
Lav utdanning	-0,077	-0,129	-0,160
Middels utdanning	-0,026	-0,025	-0,038
Høy utdanning	-0,005	-0,061	0,001
Kjønn			
Menn	-0,051	-0,077	-0,075
Kvinner	-0,004	-0,024	0,024
Alder			
Under 30 år	0,005	-0,001	0,013
Over 30 år	-0,057	-0,076	-0,078

¹ Springbretteffekten kalkuleres ved å finne differansen, alt annet like i sannsynligheten for permanent stilling for de ulike gruppene gitt midlertidig stilling i stedet for arbeidsledighet.

Kilde: Engebretsen og Vassengen (2009).

økningen finner sted mellom ett og to kvartaler og springbretteffekten er avtakende etter to kvartaler.

I tabell 6 ser vi nærmere på de utsatte gruppene. For gruppen med ungdomsskole som høyeste utdannelse er springbretteffekten på 16 prosentpoeng etter ett år. Den samme effekten for de med videregående som høyeste utdannelse er på 3,8 prosentpoeng. Blant gruppen med høyskole og universitetsgrad finner vi ingen effekt. Resultatene underbygger og forsterker antagelsene om at de reelle springbretteffektene øker over tid etter hvert som individene bygger opp en humankapital. Vi merker oss at individer med høye observerbare kvalifikasjoner ikke har den samme nytten av midlertidige stillinger, noe som virker rimelig ut fra en humankapitalteoritankegang.

Kjønnsforskjellene blir også klarere etter ett år. For menn vil det å ta en midlertidig stilling fremfor å være arbeidsledig øke sannsynligheten for å oppnå en permanent stilling ett år senere med 7,5 prosentpoeng. Den samme effekten for kvinner er på 2,4 prosentpoeng. Denne forskjellen er imidlertid ikke statistisk signifikant. Dette innebærer at selv om midlertidige stillinger domineres av kvinner er det menn som i størst grad drar fordeler av denne posisjonen med tanke på å oppnå permanente stillinger senere i yrkeskarrieren.

Blant gruppen som er over 30 år ser vi at de som har midlertidige stillinger har 7,8 prosentpoeng høyere

sannsynlighet for permanent stilling etter ett år relativt til de som var arbeidsledige. Blant de under 30 år finner vi ikke samme effekt. Vi har også testet om resultatene er robuste ved ikke-lineære spesifikasjoner.

Oppsummering

Resultatene fra analysen viser at et individ som har en midlertidig stilling har en sannsynlighet for å ha en permanent stilling etter ett kvartal som er mellom 2,9 og 4,6 prosentpoeng høyere enn en som er arbeidsledig. Dette er reelle springbretteffekter, siden vi har kontrollert for spuriøse sammenhenger ved å skille individualspesifikke forhold vi ikke kan observere.

Effekten av midlertidige stillinger er større for enkelte grupper i befolkningen. Vi finner at de med lav utdanning, personer over 30 år og menn har størst nytte av å ta en midlertidig stilling relativt til å være arbeidsledig med tanke på å oppnå en permanent stilling senere i yrkeskarrieren.

Disse effektene forsterkes når vi følger individene over en lengre periode. Dette er i tråd med humankapitalteori og ideen om at individer i midlertidige stillinger akkumulerer en viss kunnskapsmengde i forhold til de arbeidsledige som gjør at de øker sannsynligheten for å oppnå en mer permanent stilling senere. Resultatene indikerer at spesielt noe eldre personer, menn og de med lave observerbare kvalifikasjoner har store fordeler av midlertidige stillinger for å oppnå mer permanente stillinger. Disse resultatene, som peker på at utsatte grupper lettere kan komme inn på arbeidsmarkedet og gjennom midlertidige stillinger øke sannsynligheten for en mer permanent stilling senere i yrkeskarrieren, er faktorer som bør tas med i vurderingen av regulering av bruken av midlertidige stillinger.

Referanser

Brinch, Christian (2000). Arbeidstilbud i vedvarende gode tider. Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning, Rapport 7/2000.

Engebretsen, Lars Skage og Jon Fredrik Landsverk Vassengen (2009): «En empirisk analyse av springbretteffekter i det norske arbeidsmarkedet», Masteroppgave ved NHH.

Hagen, Tobias (2003). Do Fixed-Term Contracts Increase the Long-Term Employment Opportunities of the Unemployed?. Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung (ZEW), Discussion Paper No. 03-49.

Holmlund, Bertil & Donald Storrie (2002). Temporary Work in Turbulent Times: The Swedish Experience. Uppsala Universitet Department of Economics, Working Paper Series, No. 2002:1.

Picchio, Matteo (2008). Temporary Contracts and Transitions to Stable Jobs in Italy. *LABOUR*, Vol. 22, Special Issue No. 1, ss. 147-174.

Rønningen, Dag (2008). Bruttostrømmer i arbeidsmarkedet. *Økonomiske analyser* 5/2008, ss. 17-23. 77, Statistisk Sentralbyrå.

Zijl, Marloes et al. (2004). Stepping-stones for the unemployed: The effect of temporary jobs on the duration until regular work. The Institute of Labor (IZA) in Bonn, Discussion Paper No. 1241.

Statistisk Sentralbyrå (2009): Statistikkområder, 06.01 / Arbeidskraftundersøkelsen / Om statistikken. {<http://www.ssb.no/aku/om.html>}, [12.03.2009]